

Szerkesztőség, kiadó-
iroda és nyomda:Cluj-Kolozsvár, St. Ba.
U. (Brassai-utca)

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal
9-77

1927. N. Sz. — — — 2-28

Egyen szám ára pályaszer-
vényen és vidéken 5 lej
Közvetítésben is 5 lej

UJ KELET

ESZDŐ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK

Romániában

Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 20
Egy hónapra — — 110

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40-
Egyes szám — — 3-

1927 november 14 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 254 szám

5688 Chesván 19

Szenzációs tanuvallomások napja a Manoilescu-perben

Károly főherceg nem tarti igényt a trónra és az akció célja csak az volt, hogy tagja lehessen a régenstanácsnak. Az ellenzéki pártvezérek és Goga sem tartják képesnek a volt államtitkárt az ország rendjének felforgatására

(Bucuresti-Bukarest, november 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai tárgyaláson Manoilescu folytatta tegnap délután megkezdett vallomását. Manoilescu rövid megszokásokkal öt óránál tovább beszélt és a hadbíró csak akkor rendelt el zárt tárgyalást, amikor az általa tervbevetett „Crai Nou” című lap alapításának részleteire került sor. A zárt tárgyalásról csak a halgatóságot küldték ki, az újságírók a teremben maradtak. Vladescu elnök kijelentette azonban, hogy a zárt tárgyalás tartalmáról a lapoknak nem szabad írniok, nem azért, hogy a per anyagát homályba burkolja a bíróság, hanem mert meg akarja akadályozni olyan hírek terjesztését, amelyek károsan befolyásolják a közvéleményt.

Manoilescu tiltakozik a gyávaság vádjá ellen

Az elnök azon kérdésére, hogy párisi utazásának mi volt a célja, Manoilescu a következőket mondotta:

— Az urak tudják, hogy bankigazgató vagyok. Kölcsönért mentem ki külföldre. Be tudom bizonyítani, hogy vállalatom részére hatmillió lej kölcsönt vettem fel külföldi tartózkodásom alatt. Sokan azzal vádolnak, hogy a vizsgálat folyamán gyáván viselkedtem és hogy előző lépéseim is magukon viselik a félnépszerűségnek a bélyegét. Ezt azzal hozták kapcsolatba, hogy levelezéseimben és távirataimban titkos jegyeket használtam. Attól, amit tettem, egyáltalában nem félttem.

Nyíltan tettem, ezt mindenki tudja. Kiváncsi voltam azonban, hogy a hivatalos magatartás milyen velem szemben. Párisban egy nagyon súlyos tartalmu nyíltan megfogalmazott táviratot adtam föl, azzal a céllal, hogy lássam, vajjon figyelnek-e. Amikor aztán értesítést kaptam arról, hogy az akciókkal kapcsolatos levelek és táviratok, melyek nyílt szöveggel érkeznek Bukarestbe, rendeltetési helyükre nem érnek el, akkor határoztam el magam arra, hogy titkos jeleket használjak, de csak azért, hogy a táviratok kézbesítését megkönnyítsem, nem azért, hogy lépéseimet titkoljam.

— A leghatározottabban visszautasítom azt is, — mondta — hogy kétes egyénekké tartottam volna fenn összeköttetést. Eljárásom független és egyéni volt. Érintkezésben csak barátaimmal álltam, akik, higgyék el az urak, méltóak egy volt pénzügyi államtitkárhoz.

Mi volt az akció célja?

— Én bízom a katonai bíróság helyes ítéletében. Csak a katonák tudják igazán, mi az áldozatkészség és mi az, egy eszmét szolgálni önzetlenül önfeláldozással. Ne felejtsek el, hogy én is katoná vagyok, aki tudom, mi a fegyelem. Mint katoná, nyíltan és tisztán feltártam a helyezett, nem volt és nincsen semmi tagadni való. Én nem tettem semmit sem az ország érdekei ellen. A vádirat azt mondja, akciómmal megszegtem az alkotmányt. Az én intencióm szigorúan a monarchikus államrend keretein belül mozgott.

Epen a dinasztíát akartam erősíteni, megengedett és előnyös megoldás által.

— Az volt a tervem, hogy Károly jöjjön vissza az országba, mint a régenstanács tagja, nem pedig mint király, saját fiának detronizá-

lásával. Nézetem szerint a régenstanács szerepe hézagot képez a monarchikus rendben és a dinasztia annyira hozzá van kötve az ország érdekeihez, hogy az a kívánságom támadt,

Károly herceg lépjen be a régenstanácsba,

adja meg ennek az intézménynek a megfelelő tekintélyt. Én félek a köztársaságtól, ezért olyan megoldást kerestem, hogy az megerősítse a régensséget és erősítse a monarchiát.

Mások is tudták a tervről

Manoilescu ezután felolvassa Károly ismeretes nyilatkozatát, amelyet úgy magyaráz, hogy

Csak ha a liberális párt is hozzájárul...

— Nem lehetek karlistább, mint Károly — mondotta Manoilescu — a trónváltás eszméjével nem foglalkoztam és akcióim ilyesmire nem irányult.

Nem törtem az alkotmány ellen,

mert a régenstanács összetétele nem az alkotmányban, hanem egyszerű törvényben van szabályozva és ez a törvény módosítható. Az a tény, hogy a pártvezérekhez és a kormány elnökeihez levelet hoztam, csak nem büntetendő cselekmény? Károly különben is hangsúlyozza a levélben, hogy csak az ország összes pártjainak egyhangú beleegyezésével hajlandó visszatérni, beleértve a liberális pártot. Károly arra törekedett, hogy az összes pártok között megteremtse az összhangot. Két évvel ezelőtt Londonban egy kiállításon vettem részt és láttam György angol királyt. Baloldalán haladt a miniszterelnök, jobboldalán pedig az ellenzéki párt vezére. Nálunk nem így van. Az ellenzéki pártok szinte semmit sem számítanak akkor, amikor nincsenek kormányon.

A széthuzást és a pártok közötti el- lentétet el kell tüntetni, mert az ország érdekei így kívánják.

Manoilescu vallomása közben Vladescu ezredes kétszer is felfüggesztette az ülést és időt engedett a pihenésre. Hét óra felé a vádlott kihallgatását felfüggesztette és a tárgyalás folytatását ma reggel 8 órára tűzte ki.

Az első összecsapás

A ma délelőtti zárt ülés után először történt meg, hogy a védőkön ideges hangulat vett erőt. Manoilescu vallomásában a repülőgéprendelések ügyére tért át és ekkor Vladescu ezredes erőlyesen rászólt:

— Maradjon a tárgynál és a hadsereg dolgait ne feszegetse.

A felszólítást a védők tudomásul vették, akkor azonban látták, hogy Carapancea ezredes ügyész egy cédulát küld az elnöknek. Az ügyvédek felugráltak és izgatottan kérdezik:

— Mit üzen az elnöknek? Az ügyésznek sem szabad betyárosolni a bíróságot titkos üzenetekkel.

URANIA-MOZGO
HARRY PIEL

közkezdvelt művész legújabb nagyszerű filmében:

Utolsó blöff

az extrónörökös nem mint király, hanem min^t régens akar visszajönni. Ezt mondja: „Kész vagyok visszatérni, ha az ország hív, mint jó román és mint atya, mert sértetlenül akarom átadni fiannak két nagy királyunk örökségét, amikor eljön majd ennek az ideje.”

— Károly — mondta Manoilescu — nyilatkozatában örökség szó alatt az egész nemzeti patrimoniumot érti, ama kifejezés pedig, hogy mint atya akarja ezt tenni, legjobban bizonyítja, hogy a régenstanácsba akar belépni és

nem magyarázható úgy, hogy detronizálni akarja saját fiát.

Ezt a kívánságát formálisan is kifejezésre juttatta Madgearu előtt. A nemzeti parasztpárt főtitkára Párisban meglátogatta és felvilágosítást kért, mi igaz a róla elterjedt különböző hírekből.

Károly herceg intencióját Citta Davila városi követ is igazolni tudja, kéri tehát, hogy őt is hallgassák ki, mert tanuvallomásával Madgearuval együtt bizonyára meg fogják erősíteni Károly herceg kijelentéseit.

Averescu tábornok is feláll és tiltakozik az ilyen eljárás ellen. Vladescu csitítja a védőket és kijelenti, hogy a tárgyaláson a vádlott és a védelem kijelentéseit egyáltalában nem befolyásolja. Manoilescu nyugodtan engedte öt órán át beszélni. Beszélhet annyit, amennyit akar, csak arra az egyre figyelmezteti, hogy a politikai dologba ne keverje bele a hadsereget.

Manoilescu tovább beszél

Az izgalom nagynehezen ült el, majd Manoilescu folytatta vallomását és hangsúlyozta, hogy a tanukat, akiket ő vallomásában felemlít, idézzék meg, mert mindegyiknek a kijelentéseire súlyt helyez. Ragaszkodik főleg Madgearunak és Dimitriuz közlekedésügyi miniszternek a vallomásához. Ez utóbbi nevéért azért jelentette be, mert biztos tudomása van róla, hogy levelet irt Károly hercegnok és a levelet „Felség” szóval kezdte.

Visszatérve külföldi kapcsolataira megemlíti, hogy maga a jelenlegi kormány is értékelte külföldi összeköttetéseit annyira, hogy

Párisba való elutazása előtt a kor- mány egyik igen tekintélyes tagja fel- kereste őt lakásán és felajánlotta neki előbb a berni, majd a római, vagy a londoni követségi állást.

— Az ajánlatot azért utasítottam el, mert céljaim voltak és a követi állás terveimet keresztelte volna.

Manoilescu a továbbiakban tagadja, hogy izgató propagandát üzött. Felolvassa a „Politica” című lap egy régebbi cikkét, amely kifejti, hogy Manoilescu védi a rojalista felfogást — Ami az általa használt titkos írást illeti, kifejti, hogy azt feleségével állapították meg és használták, amikor neje Mangaliában tartózkodott. Egy másik titkos irás-kulcsot Párisból küldtek számára azzal a céllal, hogy ne legyen nagy a távirati költség. Kifejti, hogy más politikusok is leveleztek a volt trónörökösével. Izgató munkája arra szorítkozott, hogy néhány beszélgetést folytatott politikusokkal.

Párisban magánügyekben tartózkodott és véletlenül találkozott a herceggel.

Levelet hozott tőle Jorgához, akit a herceg arra kért, erősítse meg július 31-iki nyilatkozatát.

Manoilescu azután kifejti, milyen kapcsolatai voltak Bacherrel és Gatoski volt prefektussal, majd hangsúlyozza, hogy nem volt kurir szerepe és a magával hozott levelek nem voltak felforgató célszövegek.

Maniu Gyula az első tanu

Manoilescu kihallgatása után a tanukra került a sor.

Maniu Gyula az első tanu. Kijelenti, hogy a nemzeti parasztpárt végrehajtóbizottsága elhatározta egy kommüniké közzétételét, amely

kommüniké azonban mégsem jelent meg. Véleménye szerint megvan a revíziónak a maga törvényes útja. Azt hiszi, hogy

Manoilescu akciója semmiesetre sem forradalmi,

hanem törvényes kívánt lenni.

Madgearu kijelenti, hogy párisi tartózkodása alkalmával érdeklődött a helyzetről és azt a választ kapta, hogy a visszatérés csak a pártok megegyezése alapján lehetséges.

Manoilescuról igen kedvező a véleménye és forradalmi akcióra nem tartja képesnek.

Vaida Sándor nézete szerint a nemzeti aka-

ratnak joga van revízió alá venni bármilyen aktust. A január 4-iki események nem teszik kizárta annak lehetőségét, hogy a régenstanács a lemondott h. roeg személyével kibövíljön.

Popovici Mihály a következő tanu. Előadja, hogy szintén volt Párisban, előzőleg azonban

beszélt Ferdinánd királlyal, aki azt mondotta, ha fia megjavul, visszahelyezi összes jogaiba.

Popovici megjegyzi, hogy Párisban nem tapasztalt semmiféle illegális intenciót, Manoilescu akcióját pedig nem ismeri.

Goga Octavian következik a tanukihallgatások során, aki szintén nem tartja Manoilescut forradalmi akcióra képesnek.

Petrovici volt miniszter Párisban beszélt a volt trónörökösrel, aki kijelentette, hogy nem akar a rendet felborító akciót provokálni és csak akkor jönne, ha az ország hívná.

A délelőtti tárgyalás ezzel véget ért.

Hétfőre várják az ítéletet a perben

A szombat délutáni tárgyalás

A Manoilescu-per ma délutáni tárgyalásán a védelem kérte a bíróságot, hogy az általa megidézni kívánt összes tanukat halgassák ki, mert csak így nyerhet a bíróság tiszta képet az ügyről. A védelem kérte, hogy a bíróság hallgassa ki Károly volt trónörökösöt, Barbu Stirbey herceget, Bratianu miniszterelnököt és Cita Davilat, mint akiknek vallomásai döntőek lehetnek a per sorsára.

A hadbíróóság a védők előterjesztése után rövid tanácskozássra vonult vissza, amelynek eredményeképpen az elnök kihirdette, hogy a védelem kívánásának nem ad helyet. Ennek indoklásául a hadbíróóság a következőket hozta fel: Károly volt trónörökös megidézése illuzórius volna, mert a volt trónörökös törvény által van akadályozva, hogy az ország területére lépjen. Barbu Stirbey herceg agyban fekvő beteg s megjelenése emiatt lehetetlen.

Bratianu miniszterelnök kihallgatása fölösleges, mert a miniszterelnök megfelelő módon felhatalmazást adott annak bejelentésére, hogy a Manoilescu által hivatkozott levél tartalma nem telet meg a valóságnak. Végül pedig Cita Davila Varsóban tartózkodik és megidézése esetén sem tudna a tárgyaláson idejében megjelenni.

A hadbíróóság ezután ismét tanácskozássra vonult vissza, melynek során három szavazattal kettő ellenében kimondotta, hogy a védelem által emelt pergátló kifogásokat egyesíteni fogja a per érdemi részével. A bíróság ezután a pert legközelebbi tárgyalásra, hétfőn reggelre tűzte ki.

Beavattottak valószínűnek tartják, hogy hétfőn este már meg is hozzák az ítéletet a nagy perben. Lehetséges azonban, hogy az ítélet kihirdetését későbbre halasztják.

Ujabb házkutatás és két letartóztatás

Bucuresti-Bukarest, november 12. A „Dimineata” jelentése szerint a katonai ügyészség az állambiztonsági hivattal együtt tegnap házkutatást tartott Gatoski volt avereskanus prefektus feleségének és Angelescu Jon, Goga volt kabinetfőnökének lakásain. A házkutatás, amely a Manoilescu-üggyel kapcsolatban történt, a lap

szerint nem vezetett semmi eredményre.

Ugyancsak a „Dimineata” közli, hogy Zsombolyán letartóztatták Cocea őrnagy feleségét és Nicolau Emil diákot, akik a Simplonnal Párisba akartak utazni és Gatoski volt prefektusra kompromittáló leveleket vittek magukkal.

M A G Y A R S Z I N H Á Z

Vasárnap (november 13.) előadások:

3 órakor:

Vig özvegy. (Olcsó helyárak. Kolbay Ildikó, László Andor.)

6 órakor:

Édenkert. (Ujdonság, hatodszor. Poór Lili, Marsi Gizi.)

8¹/₄ órakor:

Csókos asszony. (Uj szereposztás. Kolbay I., Mende, László, Ihász, Réthely)

Megkezdődött a Kemál pasa ellen tervezett merénylet tárgyalása

Ellenforradalmi fölkelést terveztek az olaszok és görögök segítségével

Konstantinápoly, november 12. A konstantinápolyi törvényszéken a napokban kezdtek tárgyalni annak a négy cserkésznek a bűnperét, akik augusztusban Hadzsi bandavezér élén Smyrnába betörték és az anatóliai vasuton merényletet akartak elkövetni Kemál pasa, a török köztársaság elnöke ellen.

Török csendőrök annak idején elfogták a bandát és Hadzsit azonnal leterítették. Az államügyész a három vádlottra halálbüntetést kért.

A vádlottak vallomásuk során elmondották, hogy egy ellenforradalmi bizottság küldötte ki őket Kemál megöletésére. Ez jeli lett volna arra, hogy az országban az elégedetlen elemek fegyveres fölkelést rendezzenek és magukhoz ragadják a hatalmat. Az ellenforradalmárok a puccs sikere esetén azonnal trónjára ültették volna a szultánt.

Az egyik vádlott azt is vallotta, hogy az athéni olasz konzulnak tudomása volt az összeküvésről. Több olasz utlevelet is kapott, hogy szükség esetén a Dodekanes-szigetek valamelyikére menekülhesse.

Bemutatták a bűnjeltek között a banda tagjainál talált fegyvereket, amelyekről megállapítható volt, hogy görög eredetűek. Megállapították továbbá, hogy a merényletet megkísérítő bandatagokat görög hajó hozta Anatóliába.

A per iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg és azt is ík, hogy a Balkánon bonyodalmatok fog előtérülni.

STANIOLEPAGE

Egy néhány napig
**nagy
esipkevásár**
Si pos harisnyaüzletében
Cluj, Calea Regele Ferdinand
8. szám.

EAU DE COLOGNE ES PARFUM
**Jockey Club
Lady**
MAUR & Co

JANUSZ MOZGÓ
HARRY PIEL
közkezdvelt művész legújabb nagysikerű filmében:
Utolsó blöff

MA SZÁZ kelem. Joseph kiért évekig Eiffel-torony. rüszig és a minden éjjel dor, aki tünd

Josephine akinek dicső éveken keres zengett a kor mómora s egy A fekete nő idegen Testet külvárosából fogakkal, min rutul csinos é egy nevető A Nőt énekel jött, mikor h fehér ember, és dültek a világok máko

Akkor jött az idegen dal val és saxofon kal, a sárkefék nyogásával, n és menyeyi minden egyéb musa, esztétik más vétagok

Ó hozta a fel a görölk gások és kite mozgások, an hogy ok a n a lelkünk: K átmozgatva v oly magasra

Az új má örömeit hozt is a felfelé i dig legmelye mögé nyul, t tendővel viss fizikai fájdalom ébred fel a r költők olvasá a legirább li ... Ennek vastam és or

JOSEPHI bátran szere lélektanához

„Nem sz elem...” „Ó Nem sokáig verekedtem n nőkkel is. K a tanítóim á ritom-e el ar és annál töb

Mindez a természetéhe tum, melyn futorainak, olvasható: gyerek; az transzponálás maszban, az ciákban való

Josephine fintoraival h „művészi” é világot.

AZ ÖRÖ

Josephine B „Sokat ol ról és királ minden éjsz asszonyi má házmasterlán szava is. „A mert hideg gyermekkor azt kellett t át.” Ez a p látszik. Niet ugyanazt a tésében az metafizikai

HUSZADIKSZÁZAD

MA SZÁZADOM EGY ASSZONYAT énekelem. Josephine Bakert, a néger primadonnát, kiért évekig lobogott Páris. Nevét tüzelte az Eiffel-torony. Fényreklámok szikrázták a Szirinszig és a halvány Orion csillag felé, mely minden éjjel átmegey Párison, mint egy vándor, aki tündököl az országuton...

Josephine Bakert énekelem, a fekete rózsát, akinek dicsősége most van hanyatlóban, de éveken keresztül ő volt a hangszer, akit átzengett a kor erotikája s a tánc utolérhetetlen mómora s egyéb felfoghatatlan inponderábiák: A fekete nőt! Európai szemeknek, szíveknek idegen Testet! Az exotát, ki Saint-Lois néger külvárosából indult el, fekete bőrrel, vicsoi fogakkal, minden európai szemeknek szokatlan, ratul csinos és csinosan rut idegen arccal, ami egy nevető rózsza és egy halálfej amalgamja. A Nőt énekelem, aki egykor, tíz évvel ezelőtt jött, mikor haldoklóban volt minden egészséges fehér emberi, tehát európai és amerikai ösztön és dültek a világba az ismeretlen és idegen világok mákonyai...

Akkor jött ő: a Történeti pillanat Asszonya az idegen dallal, zenével és mozgással, a banjóval és saxofonnal, a fakürtökkel és pléhdobokkal, a sárkafékkal és hegedűvel, a fajdkakas vinyogásával, néger és spanyol álmaival, obszcén és mennyei mozgásaival, — az új táncsal, mely minden egyéb, mint valahai. Teljesen új. Új a ritmusa, esztétikája; más testrészek roppják és más végtagok tekernek, mint bármely előzőt...

Ő hozta a század mozgását. Mellette törtek fel a görlok és más, új asszonyi csodák. A rágások és kitekert és mégis szép és kifejező mozgások, amik annyira hűek és annyira igazak, hogy ők a mi lelki életünk tükré, a liránk és a lelkünk: Korunk egész története és lényege: átmozgatva vonalakká és zengéssé, mely mind oly magasra száll, mint Bach templomi opusai.

Az új mómort, a mai mómor kellemeit és örömeit hozta ez az asszony, de az új fájdalmat is a felfelé ívelő hegedűk sikongásában, az eddig legmélyebbre szállt fájdalmat, mely az öröm mögé nyul, tízezer kilométerre és húszezer esztendővel vissza az agytekeréseken... A metafizikai fájdalmat, mely csak a vele jött zenére ébred fel a mai emberben és primitív néger költők olvasásakor, akik a föld nép költői között a leglírább lírát írják...

... Ennek az asszonynak az emlékiratait olvastam és onnan veszem az alábbiakat...

JOSEPHINE BAKER EMLÉKIRATAI egész bátran szerepelhetnek a modern női lelkiség lélektanához adalékkul. Ilyesmiket mond:

„Nem szeretem, ha kötelességeket szabnak elem...” „Ötéves koromban irattak be iskolába. Nem sokáig maradtam tanuló, mert összevertekedtem minden iskolatársammal, sőt a tanító-nőkkel is. Különösen sok bajom volt azzal, hogy a tanítóim állandóan arra ügyeltek, nem fintorítom-e el arcomat. Ezt nem tudtam megérteni és annál több grimaszt vágtam.”

Mindez a jazz muzsika s az új táncok kultura természetéhez tartozó ösztönösség: temperamentum, melynek gyermeki viaszában a mai nő fintorainak, „lelki komplikáltságainak” ábecéje olvasható: a felszabadított és elszabadított gyerek; az áldott felelőtlenség életelemmé transzponálása. A gyermeki groteszkben és grimaszban, az a legősibb és legegyszerűbb reagen-ciákban való gyönyörködés...

Josephine Baker mozgásának és mimikájának fintoraival hódította meg a komoly és kimért „művészi” és „stilizált” mozgásokhoz szokott világot.

AZ ÖRÖK HÁZMESTERLÁNY azonban él Josephine Bakerben is:

„Sokat olvasok meséket, melyekben királyokról és királynőkről van szó. Róluk álmodom minden éjszaka.” Am ennek az örök, minden asszonyi mómorkeltő tehetségben kiolthatatlan házmasterlány léleknek van imponáló és mély szava is. „Azért lettem táncosnő — mondja — mert hideg városban születtem, ahol egész gyermekkoromat átderregtem és mert mindig azt kellett tennem, hogy táncolva melegedjem át.” Ez a pár sor mélyebb, mint első pillanatra látszik. Nietzsche csak filozófikusban fejezi ki ugyanazt a gondolatot, mikor a Tragédia születésében az ember dionisikus örömvágyának metafizikai értelmezését adja. — Az ember

mindig a mómor melegét keresi a létezés hidegei elől...

A NŐI LÉLEK MAI ARABESZKJEIT az ilyen vonások teszik színessé: „Hét kutyám, három macskám, egy disznóm, papagályom, két kecském, egy aranyhalam és egy kígyóm van lakásomon”. Tagadhatatlan! Rémes lehet a férjének. De milyen okos ez a nő: „Az állatok mozgólatai sokkal szebbek mint az embereké. Van egy kis disznóm. Milyen aranyos, amikor szalad,

sántitva s lábait komikusan forgatva...”

A NŐI EMANCIPÁCIÓNAK két fontos cselekedete van az örökkévalóság előtt. Josephine Baker ezt így fejezi ki: „Levágattam a hajamat és elhagytam családomat. A családommal a nyakamon semmire sem juthattam...” S ez a kijelentés nem a család ellen szól, hanem a család érdekében. Hisz Josephine Baker minden hónapban egyszer egy csekket küld haza. Ma ő a családfentartó. G. G.

A mai minisztertanács megerősítette a gyulafehérvári gyűlés betiltását

83 milliárd lesz a jövő évi költségvetés

(Bucuresti-Bukarest, november 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tagjai ma délben minisztertanácsra ültek össze Bratianu Jonel miniszterelnök lakásán. A minisztertanács mindenekelőtt a nemzeti parasztpárt kongresszusának ügyével foglalkozott és elhatározta, hogy nem engedélyezi a kongresszusnak Gyulafehérváron való megtartását. Bármely más városban engedélyezi a kormány a kongresszus megtartását azzal a feltétellel, ha előzetesen megállapítják a a gyűlésen résztvevő delegátusok számát.

Bratianu Vintila pénzügyminiszter bejelentette, hogy a hozzávetőleges számítások szerint a jövő évi költségvetés 83 milliárd lejre fog rugni. Felhatalmazta a minisztertanács Anghelescu közoktatásügyi minisztert, hogy rendezze a diákmunkák körül felmerült elégedetlenségeket. A minisztertanács délben fél 2 órakor ért véget.

Maniu Gyula tiltakozott a képviselőházban a gyulafehérvári gyűlés betiltása ellen

Bucuresti-Bukarest, november 12. A kamara üléset 3 órakor nyitotta meg Seveanu elnök, Duca, Stelian Popescu, Lupu, Anghelescu miniszterek jelenlétében. Kisebb felszólalások után Maniu kér szót.

Maniu Gyula tiltakozik a gyulafehérvári kongresszus engedélyezésének megtagadása ellen, amit törvénytelennek deklarál.

Kérdezi a belügyminisztert, milyen törvény alapján nem engedélyezi a kongresszust.

Duca belügyminiszter válaszában kifejti, hogy Erdélyben hetek óta izgató, zavartkeltő akció van a gyűléssel kapcsolatban. Maniu megtagadta, hogy kötelezettséget vállaljon arra nézve, mit fog a kongresszus tárgyalni.

Maniu tagadja, hogy a gyűlés felforgató irányu lehetne. Saját személyében garantálja a rendet.

„Ha valami olyasmit akarnánk mondani, vagy tenni, amivel gyanúsítanak, megmondanók. Megvan a bátorságunk a cselekvéshez is. Ezt bebizonyítottuk a multban.”

Előadja, hogy Budapesten Jászi Oszkár megkérdezte, milyen intenciókkal hívja össze a gyulafehérvári kongresszust 1918 december elsejére és nyíltan megmondotta, hogy deklarálni fogják Erdély egyesülését Romániával. Sajnálja, hogy a kormány ilyen elhatározásra jutott. A közvéleményt nem lehet félrevezetni.

Duca, belügyminiszter újból válaszolni akar, mire az ellenzék nagy zajt csap. Nagynehezen mégis szóhoz jut a belügyminiszter. Kifejti, hogy Maniu azzal a lépéssel, hogy a kormánytól engedélyt kért a kongresszus megtartására, maga is elismerte, hogy a törvény jogot ad a kormánynak úgy az engedélyezésre, mint az engedély megtagadására.

Okmányokkal tudja bizonyítani, milyen felforgató irányu akció folyik Erdélyben.

Nincs szándékában Maniu hazafiságát kétségbevonni és meghajlik a nemzeti párt előtt, amely 1848-tól fogva egészen az egyesülésig védte az erdélyi románság jogait, de ne kívánja Maniu, hogy meghajoljon azelőtt a heterogén keverék előtt, amit ma nemzeti parasztpártnak hívnak. A kormány engedélyt adott arra, hogy a kongresszust igazolt pártdelegátusokkal Erdély bármely városában megtarthassák, Gyulafehérvárt kivéve, mert ennek a városnak meg kell maradnia a nemzeti egység és a koronázás örök szimbólumának. „Névtelen tömgekkel, akikért Önök sem vállalják a felelősséget, nem engedhetünk ma országrészi naggyűlést”.

Maniu Gyula tiltakozik a névtelen tömeg kifejezése ellen. A párt felelős tagjaiért.

Duca: Az Önök propagandájára felvonulnak a falvakból a nők és gyermekek, ezek névtelen tömeget képeznek, amelyekért nem vállalhatnak felelősséget.

november 14

sár
etében
erdinand

ÉS
FÜM

z
z

Z G Ó
IEL
filmében:
tőff

COLUMBIA

Graphophone Co. Ltd. London

Az egyetlen mellézkörej nélküli
lemez, Kizárólag villanyos fel-
vétel. A legnagyobb repertoire.

Romániai vezérképviselőt

G. M. POGÁNY

Bucuresti, Bulv. Carol No 4.

Kérje a meghatalmazott Colum-
bia-kereskedőtől a lemezek be-
mutatását vételkényszer nélkül.

Angol import!

Nürnbergben külön szervezetet létesítettek a román-német kereskedelmi kapcsolatok kimélyítésére

Allandóan emelkedik Németország és Románia kölcsönös áruforgalma

(Cluj-Kolozsvár, november 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Most tette közzé a kormány Románia külkereskedelmi adatait, amelyek a szeptember 30-iki helyzetet mutatják. A folyó gazdasági év első három negyedében Románia 143.044 tonna búzát, 39043 tonna rozst, 1 millió 460.768 tonna tengerit, 71.988 tonna zabot, 16.150 tonna kölest, 49.416 tonna buza-
lisztet, 1 millió 378.828 tonna petróleumterméket, benzint és ásványi olajat, 526.936 tonna tűzfát, 3028 tonna fenyőörököt, 10.970 tonna kemény épületfát, 49.013 tonna egyéb épületfát és 721.396 tonna deszkaárut exportált. Az export összege 28 milliárd 783 millió 629.980 lej tett ki, ezzel szemben a behozott árak értéke 25 milliárd 208 millió 285.791 lej volt.

A német-román külkereskedelem

Ugy az export, mint az import tekinté-
ben Németország áll első helyen Románia kül-
kereskedelmi mérlegében, annak ellenére, hogy

az ismeretes gazdaságpolitikai diffe-
renciák még utjában állanak a két
ország közötti normális árucsereszony
kialakulásának.

Victor Geormaneanu berlini román kereske-
delmi attasé jelentése igen érdekes adatokat
tartalmaz Románia és Németország külkereske-
delmi kapcsolatainak 1927 első felében történt
alakulásánál. A jelentés adatai szerint Német-
ország június 30-ig 103 millió 576 ezer arany-
márka értékű árut vásárolt Romániától és
ugyanakkor 74 millió 4000 márka értékű árut
adott el Romániába, amelynek javára tehát
egy 30 millió márka összegű (1170 millió lej)
aktívum mutatkozik.

Mit vásárolnak a németek

Németország a következő árut importálta
Romániából 175359 tonna árpát 32 millió 645
ezer márkáért, 191505 tonna tengerit 27 millió
3000 márkáért, 6390 tonna rozst 1 millió 325
ezer márkáért, 1546 tonna búzát 373 ezer
márkáért, 972 tonna zabot 162 ezer márkáért.

A gabonavásárlás összege tehát 61
millió 508 ezer aranymárka.

Ezenkívül a németek 10 millió 147 ezer márka
értékű petróleumterméket, 6 millió 926 ezer

márkáért fát, 4 millió 693 ezer márkáért olaj-
pogácsát, 4 millió 693 ezer márkáért baromfit
és tojást, 2 millió 783 ezer márkáért korpát
és egyéb takarmányt, 1 millió 860 ezer márká-
ért must és zsiradékot, 1 millió 407 ezer márká-
ért különböző magvakat, 1 millió 302 ezer
márkáért olajat és más növényi zsiradékot, 1
millió 65 ezer márkáért nyersbőröket, 936 ezer
márkáért gyümölcsöt, 819 ezer márkáért tollat
és sertést, 781 ezer márkáért babot, lencsét,
borsot és más hüvelyeseket, 552 ezer márkáért
vegyszereket, 548 ezer márkáért olajmagvakat
és olajgyümölcsöt, valamint 224 ezer márkáért
gyapjas báránybőröket vásároltak.

Mit vásároltunk a németektől

A mérleg másik oldalán Németország a kö-
vetkező exportcikkekkel szerepel, amelyeket
Romániának adott el ez év első felében: 15
millió 196 ezer márkáért gépeket, 1 millió 825
ezer márkáért elektromos gépeket és alkatrésze-
ket, 14 millió 927 ezer márkáért vasárut, 12
millió 833 ezer márkáért textilféléket, 2 millió
571 ezer márkáért gyógyszert és elektromos
cikkek, 2 millió 561 ezer márkáért festéket
és lakkokat, 2 millió 289 ezer márkáért szőr-
més és szőrmeárut, 1 millió 966 ezer márkáért
feldolgozatlan bőröket, 1 millió 806 ezer márká-
ért réztárgyakat, 1 millió 155 ezer márkáért
hangszereket, 1 millió 136 ezer márkáért üveg-
árut, 1 millió 50 ezer márkáért kaucsukárut,
1 millió 35 ezer márkáért autót és kerékpárt,
817 ezer márkáért papírt, 788 ezer márkáért
finom mechanikai cikkek és 778 ezer márká-
ért porcellánt.

A fenti adatok azt mutatják, hogy Romá-
nia és Németország között egyre nagyobb mé-
reteket ölt az áruforgalom, mert például a né-
met által Romániában vásárolt áruk összege az
egész 1926. évben csak 153 millió 969 ezer
márkát tett ki, a Romániába exportált áruk ér-
téke pedig 121 millió 389 ezer márka volt.
Különösen fellendült a román takarmány-félék
(árpa, tengeri) és ujjabban a faárak kivitele.

A nürnbergi Weltwirtschaftsverband

Németországot azonban nem elégítik ki a
jelenlegi üzleti kapcsolatok Romániával, ame-
lyeknek tudvalevőleg igen nagy akadályuk
évek óta huzódó háborus eredetű vitás ügyek

(General-bankjegyek, az elkobzott német va-
gyonok feloldása) elintézetlen volta. A német
gazdasági élet egy darabig azt remélte, hogy
ezek a problémák rövidesen megoldáshoz jut-
nak, ebben a feltevésükben azonban csalódnok
kelltek. Az ez irányban folytatott tárgyalások,
mint ismeretes, nemrég ismét megakadtak.

Mint hogy ezen a téren javulás aligha fog
rövid időn belül bekövetkezni, a német export-
import cégek Nürnbergben megalakították a
Weltwirtschaftsverband elnevezésű gazdasági
testületet a román-német kereskedelmi kapcsola-
tok kimélyítésére. A német világgazdasági
szövetség, amelynek nürnbergi címe: From-
mannstrasse 19. II., átiratban értesítette a ko-
lozsvári kereskedelmi és iparkamarát, hogy saját
összeköttetéseit, német és francia nyelven
„Deutsches WirtschaftsMagazin — Revue In-
ternational Economique” címmel megjelenő
folyóiratát, valamint a társszervezetek

hatalmas apparátusát ingyen bocsátja
rendelkezésre mindazon romániai cé-
geknek, amelyek német áruk importá-
lásával, vagy Németországba való áru-
exporttal foglalkoznak, azonkívül kül-
földi képviselőkkel rendelkeznek, vagy
ilyeneket megkapni óhajtanak.

A kolozsvári kamarához intézett átiratban
a németek elsősorban aziránt érdeklődnek, hogy
van-e Romániában valamilyen szervezetük a
kereskedelmi képviselők tulajdonosoknak és hogy
ezidőszereint mely cégek foglalkoznak villamos-
sági és rádió-cikkek importálásával.

Allandó
nagy raktár

Columbia,
Odeon
Decca

gramofonok-
ban és leme-
zekben.

Angol import
Nagybani árak

Fratii SEGALL

Bucuresti, Str. Carol 16. (fost 20.) Etaj I.

KÖNYVASZONLEPAGE

A „Familia” kenyér legjobb, legolcsóbb, mindenütt kapható

A
sze

Aláb

Uj Kele
vitatott
mal állá
statáljuk
Klein n
azokat a
nyilatko
amelyek
dásban r
fogást, h
jük ki a
a zsidó
soha a s
Dr. Klei
súlyos és
forogniok
éppen az
akiktől u
ellentéte
laszt el,
mindig
annak t
szolgálat

Nyolcé

átka, hogy
tumokat v
lességünk
ellentéte
valóságár
haraiban i
sékletet, a

Hivatka

is súlyosan
kétségtele
alaptalanul
mintha a
Nemzeti S
avagy csal
teni annak
hazafiasság
Sokkal töb
dését, sokk
érette, sem
Lehetnek l
renciák a
tétében, de
feltételezés
meggyöződ

Itt van

kérdése, an
dunk mego
csönös meg
lani ehhez

A romá

fogja képe
kozó uj fel
datu kultu
a törvényj
vár. Ez a
ban tartja
főként a z
künk felső
óta támadá
Romani el
közsegek a
mert az uj
latára elke
eltörölni ki
uniformizál
Ez a vád

Vizsgálj

hitközségek
gunk tudn
A zsidóság
tébe tömör
december 1
gresszuson
hetedik par
izraelita kö
belezeteni,
liták tartoz
tisztelési,
fontartása é

A hitkö

elsejég a m

volt:

1. Erdé

törvénycikk

FÓRUM

A romániai zsidó hitközségek szervezetének egységesítéséről

Alábbiakban Dr. Klein Miksa szól hozzá az Uj Kelet ankétján a zsidó egyházi törvény sokat vitatott problémájához. Anélkül, hogy eszkalommal állást foglalnánk a kérdésben, örömmel konstataljuk a cikk bevezető szavaiból, hogy Dr. Klein nyíltan és határozottan elhárítja magát, azokat a tendenciákat, amelyeket egyes korábbi nyilatkozatai alapján neki tulajdonítottunk és amelyek miatt az Uj Kelet több ízben éles támadásban részesítette őt. Mi is osztjuk azt a fel fogást, hogy a zsidó közéleti harcokból küszöböljük ki a személyi momentumokat, mert ez csak a zsidó közösség érdekeinek árt. Nem akartunk soha a személyi kérdések talajára siklani s ha ez Dr. Klein esetében mégis megtörtént, valóban súlyos és sajnálatos félreértéseknek kellett fenforogniok részünkről. Meg kellett ezt mondanunk éppen azzal a Dr. Klein Miksával kapcsolatban, akitől ugyan a legtöbb politikai kérdésben az ellentétek áthidalhatatlannak látszó tengere választ el, de akiről szívesen állapítjuk meg, hogy mindig őszinte barátja volt a zsidó sajtónak s annak boldogulása érdekében nem egy értékes szolgálatot tett.

Nyolcvéves kisebbségi sorsunk legnagyobb átká, hogy az elvi harcokba személyi momentumokat vittünk bele, holott parancsoló kötelességünk lett volna, hogy minden személyi ellentétet kiirtsunk és minden erőt a cél megvalósítására összpontosítsunk. A küzdelmek viharában is meg kell őriznünk azt a bölcs mérleket, amelyet tőlünk céljaink megkövetelnek.

Hivatkozom a magam esetére, akit két ízben is súlyosan megtámadtak e lap hasábjain, pedig kétségtelenül beigazoltam egy zsűri előtt, hogy alaptalanul imputáltak nekem olyan tendenciákat, mintha a zsidó sajtónak, vagy akár a Zsidó Nemzeti Szövetségnek ártani akartam volna, avagy csak a látszatát igyekeztem volna keltetni annak, hogy ezen szervek működésének hazafiasságában kételyeket lehetne támasztani. Sokkal többre becsülöm a zsidó sajtó működését, sokkal több időt és energiát áldoztam érte, semmint bárki is ilyenekkel vádolhasson. Lehetnek közöttünk, sőt kell is legyenek differenciák a cél és azok taktikai módszerei tekintetében, de egyik kell lennünk a jószándék feltételezésében és tisztelnünk kell egymás meggyőződését.

Itt van például a kisebbségi kultusztörvény kérdése, amelyet csak kölcsönös jóakarattal tudunk megoldáshoz juttatni. Alábbiakban a kölcsönös megértés érdekében szeretnék hozzászólni ehhez a fontos problémához:

A romániai törvényhozás közeli feladatát fogja képezni a kisebbségi egyházakra vonatkozó új felekezeti törvény megalkotása. Lepadat kultuszminister nyilatkozott is, hogy ez a törvényjavaslat készen van és letárgyalásra vár. Ez a kérdés természetesen nagy izgalomban tartja az összes kisebbségi egyházakat, de főként a zsidó hitközségek vezetőit, mivel nekünk felsőbb egyházi fórumunk nincsen. Hetek óta támadások jelentek meg az Uniunea Evreilor Romani ellen azon a címen, hogy a zsidó hitközségek autonómiája súlyos veszélybe került, mert az új törvénytervezet az U. E. R. javaslatára elkobozta a hitközségek autonómiáját, eltörölni kívánja az ortodoxia különállását és uniformizálni akarja a romániai hitközségeket. Ez a vád nem állja a helyét.

Vizsgáljuk meg közelebbről a romániai zsidó hitközségek jogi helyzetét, mert csak így fogunk tudni tiszta képet alkotni magunknak. A zsidóság mindenütt a hitközségek szervezetébe tömörül. Magyarországon az 1868. évi december 10-ikén tartott egyetemes zsidó kongresszuson hozott és szentesített szabályzat hetedik paragrafusa kimondotta, hogy „minden izraelita köteles magát azon hitközségbe bekebelezetni, amelyhez a helységben többi izraeliták tartoznak”. A hitközségek célja: „az istentiszteleti, oktatási és jótékonyági intézetek fenntartása és vezetése.”

A hitközségek jogállása 1918 december hó elsejéig a mai Románia területén a következő volt:

1. Erdély területén az 1867. évi XVII. törvénycikk már 1867 december 28-án kimon-

dotta a zsidók egyenjogúságát a polgári és politikai jogok tekintetében az ittlő keresztény lakosokkal. Ez indította báró Eötvös József kultuszministert arra, hogy az ország zsidóságát kongresszusra hívja össze, mert: „szükségessé vált, hogy az izraeliták egyház kormányzati, hitfelekezeti és közoktatási viszonyai saját képviselőik által rendeztessenek.” Az 1867. évi december 10-én Pesten tartott, egyetemes kongresszuson a magyarországi zsidóság két részre szakadt és a hithű zsidóság ortodoxia név alatt különvált. Így született meg a kongresszusi (neolog) és az ortodox hitközség, amely utóbbinak különállását a 26915—1871. évi körrendelet jóváhagyta.

Ez a dualizmus sehol a világon nem volt meg és nincs meg ma sem, csak a régi Magyarország területén és így maradt meg a Romániához csatolt erdélyi területen. De ez nem jelenti azt, hogy kétféle zsidóság létezik, mert 1888. évi június 21-én kelt 1191. számú

kultuszministeri rendelet elismeri, hogy „állampolitikai szempontból, valamint a zsidóság álláspontjából is az összes hitközségi szervezetek egy és ugyanazon vallásfelekezethez tartozóknak tekintendők, mert az egész világon csak egy zsidóság ismeretes”. Azonban ez az engedélyrendelet is elismeri egy későbbi helyen, hogy „jöllehet nem foglal magában lelkiismereti kényszert, ha az izraelita hitközségi szervezetek országszerte egyöntetűvé tétetnék, nincs szándékában korlátozni az izraelitákat az érdekelési elhatározási szándékukban, hogy hitközségeiket kongresszusi, ortodox, vagy statusquo ante alapon szervezhessék meg.” Erdély területén tehát háromféle hitközség működhet, melyeknek törvényes feltételeit a régi magyar törvényekben találjuk meg.

Következő cikkemben ismertetni fogom a többi országrészek zsidó hitközségeinek jogi helyzetét, hogy aztán ítéletet alkothassunk a megoldási lehetőségekről.

A marokkói lázadók a valóságban megismételték Bernhard Shaw egyik vigjátékát

Elrabolták a fő kormányzó hugát és váltságdíj Marokkó függetlenségét követelik

London, november 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Marokkóban most a valóságban megismétlődött Bernhard Shaw egyik vigjátéka, melynek „Brassbound kapitány megtérése” a címe és amelyben az angol szatirikus furcsa történetet beszél el. Elmondja, hogy valahol Marokkóban meglátogatják az egyik kormányzót a rokonai, köztük egy vállalkozó szellemű fiatal hölgy is és az egész társaságot elrabolják a riffelek, elhurcolják hegyi váraik közé és csak nagy nehezen, váltságdíjak révén tudják őket onnan kiszabadítani.

Arra ám mégsem gondolt Bernhard Shaw, hogy a „Brassbound kapitány megtérése” vigjáték helyett tanköltemény lesz. Pedig az lett. Csak hogy a marokkóiak tanultak belőle! Hogyan történt, hogyan nem, azt senki sem tudja megállapítani, ellenben valamelyik marokkói törzsfőnök, ugylátszik, alaposan megismerte Shaw darabját, annyira, hogy a legpontosabban végigcsinálta. Ugy, ahogy Shaw előírja, elrabolták Marokkóban a kormányzó családját, elhurcolták és most nagy váltságdíjat követelnek értük.

T. Steeg most Marokkó francia fő kormányzója. Marokkó tudvalevőleg része a nagy észak-afrikai francia gyarmatbirodalomnak. Fezben székel a francia kormányzó és a szultán tulajdonképpen csak árnyékuralkodó. Igen ám, csak hogy hiába verték le a riffeket és hiába száműzték Abd el Krimet, Marokkó belsejében az Atlasz hegyei között egyes törzsfőnökök nem sokat törődnek még a francia uralommal.

Elrabolnak két autót

Igy történt azután, hogy nemrég Steeg fő kormányzót meglátogatta az unokahuga és barátjánője két francia ur kíséretében.

Miként azt Shaw is elmondja, természetesen kirándulást tettek a hegyek közé. A fő kormányzó unokahuga október 20-án társaságával két automobilban ült, nekivágtak a hegyeknek és azóta nem látta őket senki. Természetesen nagy volt az ijedelem Fezben, amikor Steeg kisasszony és társasága nem került elő, rögtön lovascsapatokat küldtek nyomozásukra, azonban a két autónak és utasainak minden nyomuk elveszett.

A titokzatos levél

A franciák mindjárt gondolták, hogy valamely arab törzs keze van a játékban. Lucas ezredes, aki legjobban ismeri a vidéket, ki is küldötte kémeit, de hiába: nem találták meg az eltűntek nyomait. A harmadik nap estéjén azután Beni Mellal mellett az egyik francia őrségnél az őrtálló katona észrevette, hogy egy kő esik melléje. Az ő természetesen felvette a követ és átszolgáltatta az állomás parancsnokának, aki meglepetéssel látta, hogy a kő mellé egy irás van kötve, még pedig Steeg kisasszony sajátkezű levele. A levél a következőképen hangzott:

— Mind a négyen fogságban vagyunk. Elraboltak bennünket és egy régi házból őriznek. Egyelőre semmi bajunk sincs. Ezt a levelet őrünk engedelmével írjuk. Kérünk meleg ruhákat és konzerveket. Szeretnők, ha megindítanák a tárgyalásokat a váltságdíj fizetésére.

Ebből a levélből tünt ki, hogy Steeg kisasszonyt és társaságát benszüllött marokkóiak rabolták el, még pedig nyilvánvalóan olyanok, akik franciául is tudnak. Természetes, hogy a levelet rögtön Steeg kormányzóhoz vitték, aki intézkedett is, hogy a levélre választ küldjenek, még pedig akként, hogy a választ, valamint a ruhákat és élelmiszereket az Atlasz-hegység egyik keresztútjánál helyezték el.

Rögtön valóban el is vitték a keresztutról a ruhákat és az élelmiszereket és azóta az a helyzet, hogy ilyenformán folyik a levelezés Steeg kormányzó és családja között. Egyelőre azonban kérdés, hogy vajon váltságdíjról van-e szó, vagy pedig egyéb másról. Annyit már megállapították, hogy Steeg kisasszony az Ulled-Allad törzs lovasai fogták el.

A hegyek ural

Az egyik arab sejk, aki a franciák híve, vállalta magára, hogy a tárgyalásokat közvetíti. Egyelőre annyit sikerült megállapítani, hogy Steeg kisasszony és három társa rendes házból, földel alatt lakik, sőt cigarettával is bőven ellátták őket. Azt azonban még a sejknek sem sikerült megtudnia, hogy mit akar tulajdon-

ELIDA

SZAPPAN, KRÉM, SHAMPOO, PUDER

képen Si-Hokein-u-Temga? Váltásdíjat-e, vagy politikai előnyöket? Egyik jelentés szerint ötven ezer aranyat kértek volna Steeg kisasszonyért és társaiért, amit nyilván meg is fizetne Steeg kormányzó, de más hírek szerint eddig még sem pénzről, sem semmiféle feltételről nem nyilatkoztak a rablók, így azután az is lehetséges, hogy a sejk egészen mást akar és talán azt követeli, hogy az ő területét ismerjék el függetlennek a franciák és hogy ennélfogva vonják vissza az öröklést Beni Mellal környékéről.

Steeg kisasszony elrablása ilyenformán nagy eseménye volt a marokkói politikának s azonfelül belevilágít abba, hogy mennyire nem sikerült eddig még a franciáknak pacifikálniok ezt a népet.

IRÓK ÉS IRÁSOK

A világ vallásai

Szimonidesz Lajos könyve — Dante kiadás

A legvallástalanabb kor legvallástalanabb embere azt mondta: „Ha Isten nem volna, ki kellene találni.“ Sokat vitatkoznak már azon, hogy — Voltaire szájában — mi értelme lehetett ennek a kijelentésnek. De akármilyen volt is az értelme, még ha cinikus ötlet volt is: akkor is annak bizonyosága, hogy a vallás soha, semmilyen korban, a legfelvilágosodottabb szellem számára sem lehet végképen elintézett, letárgyalt, semmibefoszló kérdés. Az istentagadó nem egy semmivel áll szemben, hanem szembe fordul Valakivel és azt mondja: én tagadlak téged. Az ő lelkeben sem marad üresség és közöny azon a helyen, amelyet a hívő lélekben a vallás foglal el; ezt a helyet nála is a vallás foglalja el, csak másfajta vallás — a tagadásé.

A vallásos ösatón oly kiirthatatlanul benne van az emberben, hogy az emberiség fejlődésével csak fejlődhetik, formálódhatnak, de nem hogy megszűnhetnének: „még csak meg sem változik a lényege. Ha igaz volna, hogy a kultúra előbb-utóbb kiöli a vallást az emberből, ennek valami nyomát kellene már látni. A kőkorszaktól a történelmi idők kezdetéig oly óriási a haladás, hogy ha a vallás csakugyan primitív szükséglet lenne és semmi több: már Buddha és Mózes korát sem érte volna meg. A vallás túlélt a görög kultúra fénykorát, túlélt a XVIII. század racionalizmusát, a XIX. század természettudományos gondolkodását s a vallásos érzés elmélyülve, megnevesedve került ki a XX. század első negyedének vérfürdőiből.

Az emberiség nem egységes vonalban, nem egységes tempóban fejlődik. Nemcsak az európai átlagember és a középpafrikai szerecsen között vannak évezredekben fölmérhető különbségek, hanem ugyanannak az országnak vezető elméi és tömegei között is. Az írástudatlan pásztor, aki felül a vonatra és viteti magát vele, azért még nem XIX. századbeli ember és nem teszi XX. századbeli emberré az sem, ha valami véletlen sorsfordulat repülőgépre ülteti, vagy rádió-kagylót ad a kezébe. Ennek a pásztornak vallása (akármilyen egyház könyveli is a magáénak) lényegében nem különbözik a kőkorszakbeli ember vallásától. A legfejlettebb, legideálisabb vallásból is, amelyet egyházatyák és doktorok mély hittel, bölcseséggel és elméjükkel évezredek át csiszoltak ki: a maga részére azt tudja kiválasztani, ami neki kell. A sorsát intéző titokzatos, pártfogó vagy ellenséges hatalmakat, akiket ajándékkal, áldozattal, néha ravaszsággal kell a maga pártjára hódítani vagy veszélytelenné tennie. Babonákban, varázsszavakban hisz, amelyeknek pendant-jait tőle év- és kilométerezredek távolságában fedezik fel a kutatók. És ez az ember „kortársa“ nemcsak a repülőgépnak, a rádióknak, a relativitás elméletének, az atomelmélet forrongásainak, hanem évezredek óta nemesező vallásokat hitelt átélő, vagy minden egyházi kötelektől megszabadult, maguknak új vallást teremtő embereknek is.

Ez pedig annyit jelent: a vallási érzés nem hogy csökkent volna az évezredek folyamán, hanem bizonyos széles rétegekben megőrizte mindazt, ami már a primitív emberben is megvolt s e széles rétegek talapzatára újabb meg újabb, vékonyabb, de értékesebb rétegek rakódtak, amelyekben egyre nemesebb alakot ölt a vallásos érzés.

Hogy lehet ezt a fejlődést és egyidejűséget, a korok és földrajzi körülmények által befolyásolt különbségeket s az emberi lélek mélyén rejlő örök egyformaságokat rendszerbe foglalni?

Amennyire ez egyáltalán lehetséges: Szimonidesz Lajos kitűnő könyvének sikerült. Már a bevezetés olyan akkordokat üt meg, amelyekben a

Idégyesség

ellen fogyasszon naponta néhány táblácska vagy néhány szem „dragée“ alakú

ARNEA

vérképző és idegerősítő vitamintápszert, amitől idegrendszere bamulatatosan megnyugszik, ingerlékenysége eltűnik, munkakedve hatalmasan fellobban és jókedélye teljesen visszatér.

Egy eredeti dohoz ára 65 lel.

mű egész eszmei tartalma benne zeng. Éreztetni az olvasóval, hogy a könyv folyamán mindnyájunkról, az emberi lélek legörökebb tartalmáról van szó. Tárnyilagos, tudós megértéssel válogatja meg és írja azokat a tényeket, amelyeket a primitív vallásokról a tudomány felkutatott. Elméleti magyarázatokba nem bocsátkozik, egyrészt, mert ez a talaj nem is egészen biztonságos még, másrészt mert a nagyközönséghez fordul, amelynek a tényekkel kell megismerkednie, mielőtt elméleti vitákra egyáltalán kíváncsi lehetne. Nyugodtan rámutat mindarra, ami vadság, önzés, naiv ravaszság, csalás, bujaság keveredett a primitív vallásokba. Mégis vallások voltak ezek, a földöntúli hatalmaktól való félelem és a földöntúli igazságszolgáltatás ösztön-szerű, örök vágya teremtette meg őket. Mégis felbukkan bennünk egy-egy olyan gondolat, mint a gyermek mennyország elképzelése a mexikói indiánoknál, vagy a kínai elődök lelke van az eszkimóknál.

Az objektív előadás mellett a színes részletek gazdagsága teszi az olvasóra nézve nemcsak értékessé, de érdekessé is Szimonidesz könyvét. A titkos szövetségek fantasztikus szertartásai, a misztériumok, az Isis-kultusz rejtelmek, az Astarte-kultusz orgái mellett megismerteti a könyv az ösköltészet különös csillogású gyöngyeivel, egyiptomi nap-énekekkel, a babiloni Gilgames-éposszal, Kung-fultse, a kínai bölcs jeles mondásaival. A buddhizmus lényegét, erkölcsi tanításait világosan és szépen foglalja össze.

Megismerteti a görög, etruszk, római vallással és mitológiával, az ind védák ősi tanaival, az arabok régi vallásával és a mohamedán hittellel. Behatóan foglalkozik a könyv a zsidó vallás lényegével is.

Bajos volna néhány sorban halvány fogalmat is adni a két kötet végtelen gazdagságáról, roppant anyagának világos elrendezéséről és érdekes összeválogatásáról. De semmiesetre sem mulaszthatja el a bíráló, hogy Szimonidesz előadásmódjának élvezetességét meg ne dicsérje. Igaz, hogy a téma is segítségére van, mert látható kedvvel és lelkesedéssel merül el belé; de ezt a kedvet és lelkesedést az első sortól az utolsóig ébren is tudja tartani az olvasóban. Ezt a hatalmas könyvet senki sem fogja „egyszer majd nekiülök“ kiáltással a könyvespolcára tenni és otteledni, ha egyszer is belenézett.

Az illusztrációs anyag épp oly gazdag, mint a könyv mondanivalója. Szerző és kiadó nagy gonddal gyűjtötték össze a roppant anyagból a legszebbet és legjellemzőbbet. A vallás minden emberi alkotást, minden művészi megmozdulást anyira átszött, annyi motívumot adott a fantáziának, hogy ebben még az „éhség és szerelem“ sem versenyezhet vele. A szépség fogalma sokszor változott korok és helyek szerint, de a legszebbet, ami az embertől telt, mindig vallásos elképzeléseibe helyezte el.

A Világ Vallásai Dante kiadásában jelent meg. A két hatalmas kötet díszes kötésben 1800 lejbe kerül.

„Minden magyar ember tudja, hogy Magyarország milyen értékes erőket és elméket köszönhet a zsidóságnak“

Klebsberg szenzációs nyilatkozata a „Neue Freie Presse“-ben

Bécs, november 12. A „Neue Freie Presse“ most megrendezett sajtó-ankétja során többek között megszólaltatta Klebsberg magyar kultuszminisztert is a felekezeti korlátozások kérdésében. A kultuszminiszter az ankétal kapcsolatosan a következő szenzációs érdekességű nyilatkozatot tette:

— Ami azokat a híreszteléseket illeti, hogy Magyarországon a keresztények és a zsidók között elmégesedett a viszony, helyreigazításra szorul. Minden magyar ember tudja, hogy mi-

lyen értékes erőket és elméket köszönhet Magyarországnak a zsidóságnak. A numerusz klauzusz körüli ellentéteket Magyarország ellenségei élezték ki. Bethlen miniszterelnökkel együtt régen és szilárdan el voltunk tökélve arra, hogy a numerusz klauzuszot módosítani fogjuk és kiküszöböljük belőle azokat a rendelkezéseket, amelyek a zsidók ellen irányulnak. A törvényt olyképpen fogjuk módosítani, hogy egyszersmindenkorra megszüntessük a fennálló felekezeti korlátozásokat.

Megkezdik a kolozsvári járványkórház és az új Szamos-hid építését

November 22-én és 23-án lesz a városi közgyűlés

(Cluj-Kolozsvár, november 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A városi tanács ma délelőtt foglalkozott a járványkórház ismeretes ügyével. Az állandó választmány által delegált háromtagú bizottság betérjesztette az ideiglenesen felállítandó járványkórház pavillonjának tervét, mely szerint az új járványkórház építését azonnal megkezdik és tavaszra be is fejezik.

Az építkezési költségek 3 millió lejre rugnak,

amit az állandó választmány már meg is szavazott.

A tanács ezután megbeszélte a november 22-ikén és 23-ikén megtartandó városi közgyűlés napirendjét. Eszerint a városi tanács plénuma

dönteni fog a Rudolf-utal szemben építendő vasbeton-hid ügyében, valamint a város külső részeinek rendezésével kapcsolatban árlejtést fog meghirdetni, melyen a város összes mérnökei részt vehetnek.

Az új Szamos-hid négy éven belül fog elkészülni

és a 8 millió lejt kitevő költségeket a város évenként 2 millió lejes részletekben a költségvetésben fogja felvenni.

Az állandó választmány ezután elhatározta, hogy a városi tanács két tagját fogja delegálni a megyei tanácsba, azonkívül három póttagot nevez ki az állandó választmány mellé.

Plüsch kabátok gőzölése. szőrmebundák tisztítása legolcsóbb CZINK-nél, Cluj

— B
a Néps
program
Franciao
a jövő
hogy me
ülésszaká
szerelest
ülésének
gok meg
zással te
tárgyalás
tekintette
ezideig n
— A
Népszöv
a leszer
böl jelent
a Népszö
előkészítő
szándékoz
pontjáról,
biztosnak
most érte
a meghív

Bla

— Sz
házbán.
gramjába
tek feljüt
tegnap est
előadásra.
ven ezsten
ma is mélt
rettek köz
mesen hat
Offenbach
kopott hu
ben frissen
hatott. V
hetett vol
használt, e
az olykor
Heléná“-t
donnaja, F
megjelenése
nálják. Ke
van s játé
Farkas Lili
Kolbay Ild
tása szeren
vantja jobb
Kis Manyi
Leövey Me
kreálta. So
és Selmeczy
pelte.

* Antip
5000 gyógy
biztos sikeré
plébános ur.
ügy Minisz
dalom 6407
egyedüli ké
Mures.

Össze
mélyen le
bu tott

HIREK

A Új Kelet az egyetemese erdélyi és bánáti...
 dóság napilapja.
 Szerkesztők: Giszka János és dr. Marton János
 Főszerkesztő: Marton Ernő.
 A Új Kelet cikkeinek utánnomását csak a korábbi
 megjelölésével engedjük meg.

Vasárnap
 5688. Chesván 18.
 1927. nov. 13.

Hétfő
 5688. Chesván 19.
 1927. nov. 14.

Bizalmas tanácskozáson beszélnek meg a Népszövetség decemberi ülésének programját. Londonból jelentik: Anglia, Franciaország és Németország több diplomatája a jövő héten bizalmas tanácskozásra ül össze, hogy megtárgyalja a Népszövetség decemberi ülésének programját és a különböző albizottságok megalakítását vitatják meg. Nagy várakozással tekintenek a román-magyar birtokper tárgyalása elé, mely szintén műsorra van tűzve, tekintettel arra, hogy az álláspontokat mind-ezideig nem sikerült közelebb hozni.

A szovjet hivatalosan értesítette a Népszövetség főtítkárságát, hogy résztvesz a leszerelést előkészítő konferencián. Genf-ből jelentik: Ismeretes, hogy a szovjet közölte a Népszövetség főtítkárságával, hogy a leszerelést előkészítő bizottság jövő ülésén résztvenni szándékozik. A főtítkárság a megnyitás időpontjáról, napirendjéről Csicserin külügyi népbiztosnak megküldte a felvilágosításokat, aki most értesítette a főtítkárt, hogy a kormány a meghívást elfogadja.

Blatt Angol pulover L. 590
 férfi és női
Blatt áruház Cluj

Szép Heléna reprize a Magyar Színházban. A kolozsvári Magyar Színház programjába vette a bevált régi klasszikus operettek felújítását. Strauss „Egy éj Velencéje” után tegnap este Offenbach „Szép Heléna”-ja került előadásra. Az operette, melynek ezelőtt negyven esztendővel volt Kolozsváron a premierje, ma is méltán állja meg a helyét a többi operettek között. Édeskés, finom melódiája kellemesen hat a hallgatóra, a liedszerű énekszámok Offenbach derűs lelkét éreztetik. A régi, elkopott humor ennek az operettnak a keretében frissen hatott. Valami azonban idegenül hatott. Valami, amit a legkönyebben ki lehetett volna küszöbölni: a színészek gyakran használt, erőltetett, idegenszerű hanghordozása, az olykor nem természetes taglejtések. „Szép Heléna”-t a színház fiatal és tehetséges primadonnája, Farkas Lily alakította. Alakja és tünde megjelenése erre a parádés szerepre predestinálják. Kellemes alt hangjának meleg csengése van s játéka elfelejteti a közönséggel, hogy Farkas Lily a kolozsvári színpadon debütált. Kolbay Ilkónak Páris szerepébe való beállítása szerencsétlen ötlet volt. A színház bonvivantja jobban töltötte volna be ezt a szerepet. Kis Manyi Oreste szerepében nagyon bájos volt. Leövey Menelaos figuráját eredeti ötletességgel kreálta. Sok derűt keltenek szerepükben Izsó és Selmeczy. A színészeket tábiás, ház ünnepele.

* Antiptysin tudóbaj elleni szer. Több mint 5000 gyógyult s már munkaképes ember igazolja biztos sikerét. Feltaláló Oláh Károly nagyenyői plébános ur. Engedélyezve a Román Közegészségügyi Minisztériumtól 19375/1924. Magyar szabadalom 64078—1914. Ismertető füzetet küld az egyedüli készítő: Osváth-gyógyszertár Targu-Mures.

Összes butorszükségletét
 melyen leszállított árban szeresheti be Lampel
 butorraktárban, Cluj, Reg. Maria 34.

Reynold francia szenátor cáfolja, hogy része lett volna a kötvényhamisítási panamában

Blumensteint uzsoráért is feljelentették

Páris, november 12. A magyar kötvényhamisítási ügyben a párisi magyar követség nyilatkozatban cáfolja meg a berlini lapoknak azt a híret, hogy az ügyben a párisi magyar követséghez közelálló személyeket tartóztattak volna. Annak a személynek, kinek tartóztatásáról a berlini lapok hírt adnak, semmi összeköttetése nem volt a hamisítókkal.

Reynold francia szenátor a Magyar Távirati Iroda útján megcáfolja azt a hírt, mintha a kötvényhamisítási ügygel kapcsolatban neki bárminemű szerepe lett volna. Bűnös személyekkel sohasem érintkezett, nem ismeri őket s az egész kötvényhamisítási ügyről csak a lapokból van tudomása s csak annyit tud róla, amennyit Korányi párisi követ elmondott neki. Tiltakozik az ellen, hogy nevét az ügygel bármilyen kapcsolatba hozzák.

Budapest, november 12. A magyar rendőrség a legerélyesebben megindította a nyomozást a kötvényhamisítási ügyben, de a nyomozás a legnagyobb titokban folyik. A rendőrség még az ügy kipattanása előtt kinyomozta, hogy egyes tekintélyes budapesti cégek rendszeresen foglalkoztak, állandó futáraik útján a járadék-kötvények Bécsbe, Berlinbe és Párisba való kicsempészésével. A rendőrség összeállította azon cégek névsorát, amelyeknek ma idézéseket kézbesítettek. Az eddigi információk szerint körülbelül 2 tőzsdebizományost hallgatnak ki holnap a rendőrségen.

Egyébként a Blumenstein-ügynek már van egy mellékhatása is. Blumenstein, mintegy 50 rákoscsabai háztulajdonosnak 300—400 pengő jelzálogkölcsönt adott, de az adólevelet dupla összegre állította ki és első helyre kebelezette be birtokukra. Ezenfelül még évi 18 százalékos kamatot szedett az uzsoraösszeg után. Most a rákoscsabai háztulajdonosok értekezletre ültek össze, amelyen elhatározták, hogy Blumenstein ellen uzsora címén tesznek feljelentést.

Házasság. Dux Erzsébet és Boskovics Ignác folyó hó 13-án, vasárnap délután 2 órakor tartják esküvőjüket Calea Regele Ferdinand 40. szám alatt, amelyre ismerőseiket ezuton hívják meg.

*Köszönetnyilvánítás. Mindazon jóismerősöknek, jóbarátoknak és rokonoknak, kik családi ünnepeinkön figyelmükkel megtisztelték, ezuton mondunk hálás köszönetet. Sole Simon és neje.

Fehér akácvirág.

a legszebb orosz dal. Csudaszép magyar szöveggel 36 Lei. Mindenütt kapható.

*Értesitem a n. érdemű közönséget, hogy a Fenyő és Braunfeld cégből barátságos uton kiváltam és a Piata Unirii 23. szám alatt (a Kalapkirály mellett) november hó folyamán, legmodernebbül berendezett ékszerüzletemet meg fogom nyitni. Tisztelettel Fenyő Herman.

* Színes kávé garnitura 6 személyes 230 lej, a Gólya-Áruházban.

Az „Ezra” vasárnapi előadása. A kolozsvári „Ezra” november 13-án, vasárnap délután fél 5 órakor tartja a Ferdinand-uti neológ iskola helyiségében idei első kulturális összejövetelét, amely alkalommal dr. Hamburgné-Becske Irén Peter Altenberg bécsi íróról, dr. Herskovits Ferenc „Adó és adomány” címen tartanak előadásokat. Az egyesület vendégeket is szívesen lát.

Selyem florharisnya 98
 minden színben... lei
Blatt áruház, CLUJ

* Fügöny és ágyterítők 150 cm. széles ajour kockás kelme métere 98 lej, a Gólya-Áruházban.

ZENELEPAGE Kérjen jegyzéket

Önnek az a fontos,

hogy megtakarítson a kottaszükségletének beszerzésénél! Bárhol hirdetett kottát az ország legnagyobb szaküzlete, Moravetz, Timisoara, a legolcsóbban szállít. Jegyzékek ingyen

Titkos sörfőzöt fedeztek fel Amerikában. Detroitból jelentik: A rendőrség az egyik klubban titkos sörfőzödét fedezett fel, ahol 300 ezer ballon a sört foglalt le. A rendőrség a sört a szennyvízes csatornába eresztette. A lefoglalt gépek és felszerelések értéke 200 ezer dollárra rug.

* Velour kalap bársony minden színben 135 lej, a Gólya-Áruházban.

Árvíz és szököár pusztít Olaszországban.

Rómából jelentik: Északolaszországban az enyhe időjárás következtében a korán leesett hótömegek olvadásba kezdtek s az alárohánó víztömegek árvízveszedelmet zúdítottak a falvakra és városokra. Tresonda városát elöntötte az ár, az Adda síkság viz alatt áll. Sondrio városában az árvízveszély nöttön-nő, úgy, hogy a vidéket ki kellett lakoltatni. A Como tó környéke szintén víz alatt áll. Chiavenna városa szintén veszélyeztetve van. Mint Génából jelentik: a liguriai partvidéken évtizedek óta nem látott szököár pusztít. Génában a hullámvérés elöntötte a védőgátakat, úgy, hogy a forgalom szünetelni kénytelen. Több olaszpartvidéki tórdé- hely megsérült és elpusztult. Több génuai hajógyárat érzékeny veszteség sújtott.

Ujabb kommunista letartóztatások Litvániában. Kovnából jelentik: A litván kormány utasítására 40 kommunistát ismét letartóztattak. Azzal vádolják őket, hogy az államrend ellen esküdtek össze.

* Ebédlő garnitura 6 személyes fehér damastból 390 lej, a Gólya-Áruházban.

Kötött divatkabát 485
 mindenszínben lei
Blatt-áruház CLUJ

Egy amerikai gőzös ráfutott a Principesa Mafalda roncsára. Buenos Ayresből jelentik: A St. Anton amerikai gőzös ráfutott a Principesa Mafalda roncsára, mely közvetlenül a tenger színe alatt fekszik.

Pop György volt képviselő zálogházat nyitott Kolozsváron. Különösen a város szegényebb rétegeire fog megnyugtatólag hatni Kolozsvár városi tanácsának az elhatározása, hogy a zálogházak körül felmerült anomáliákat végre meg fogja oldani. A válaszmány elhatározta, hogy lehetetlenné fogja tenni azoknak a zálogházaknak a működését, amelyeknek visszaéléseit a lapok is szóvá tették. Ennek legjobb módja az, hogy a város olyan konkurenciát állít a magánzálogházakkal szemben, amely ezek garázdálkodását lehetetlenné teszi. Több ajánlat érkezett be a városhoz új zálogház megépítésére, melyek közül Pop György volt liberális képviselő volt a legkedvezőbb. Pop György hajlandó magát alávetni a város által delegált bizottság kontrolljának is. Az új zálogháznak ilyenformán félhivatalos jellege lesz. Az új zálogház engedélyezésében az a feladása is vezetne a városi tanácsot, hogy tárhetetlen állapot, hogy egy városban három olyan zálogház működjön, melyek közül kettőnek egy tulajdonosa van, a harmadik zálogház tulajdonosa pedig testvére a másik két zálogház tulajdonosának.

* A welsi herceg Kolozsváron sem tudna olcsóbban és szebben áltözködni, ha nem a Katz és Fia ruhakereskedő cégnél (Piata Unirii 10.) szerzné be ruházati szükségletét.

Hol a boldogság mostanában? Egy elegáns, olcsó bundában!
 MÁRTONFFY JÁNOS
 új szőrmearu és confekciós üzlete, Cluj, Unió-u. 1.
 Armelegletések! Bundacsodák! Szőrmeritkaságok!

Közgazdaság

December elsején kivonják a forgalomból a 3 és 30 lejes okmánybélyegeket. Az április 28-ikán kelt 1142. számú dekrétum értelmében november elsejével megszűnt az újkibocsátású okmánybélyegek közül a világoskék színű 3 lejes és az olajzöld színű 30 lejes címletek érvényessége. Ezeket a bélyegeket nem lehet többé okmányra felhasználni, hanem december elsejéig az összes készleteket a legközelebbi adóhivatalnál át lehet cserélni más címletű bélyegekre.

Felhívás az Erdélyben lakó bécsi háztulajdonosokhoz. Emlékeztetés, hogy a július 15-iki forrongások idején Bécsben felgyújtották az igazságügyi palotát, ahol az összes utódalmokat érintő fontos okmányok is elpusztultak a palota irattárának legnagyobb részével. A kolozsvári osztrák konzulátus a bécsi igazságügyi palota égése alkalmával tönkrement telekkönyvek rekonstrukciója ügyében, minthogy Erdélyben is sokan vannak, akiknek Bécsben házuk, telkük, vagy más ingatlanuk van, esetleg ausztriai ingatlanokon követeléseik vannak, átiratot intézett a kereskedelmi és iparkamarához. Az átirat szerint az igazságügyi palota égése alkalmával a bécsi I., II. és IX. kerületekre vonatkozó telekkönyvek, ezenkívül az alsóausztriai birtokviszonyokra vonatkozó okmányok, továbbá a vasúti és bányatelekkönyvek megsemmisültek. A bécsi polgári törvényszék hivatalból pótolta a rendelkezésre álló okiratból kivethető voltok. Esetleges jogszérmék elkerülése és a rekonstrukció munka ellenőrzése érdekében, az osztrák hatóságok felhívják az érdekeltek figyelmét, hogy jelentsek be ezekre az ingatlanokra vonatkozó jogait, csatolva az eredeti, vagy hitelesített bizonyítékokat. Ezek a bejelentések és mellékleteik bélyegmentesek és a következő címre intézendők: Landesgericht, Wien I. Herrengasse 17.

Élőkészületek az új szesz-törvény életbeléptetésére. A pénzügyminisztérium átiratban fordult a többi minisztériumokhoz azzal a kéréssel, hogy különösen a falvakban hozzájáruljanak a lakosságnak az új szesz-törvény céljait, hogy ezáltal idejében el lehessen hárítani a törvény életbeléptetése elé gőrdülő akadályokat. Az átirathoz a pénzügyminisztérium csatolta Bratianu Viutla szesz-

törvényjavaslatának lényeges kivonatát, amelyet még 1925 májusában terjesztett a parlament elé, de mert az akkori liberális kormány időközben lemondott, a javaslatot nem lehetett megszavazni. Most azonban az új szesz-törvényjavaslat ebben a parlamenti ülészakban törvényerőre fog emelkedni.

Automata-fékekkel szerelik fel a gyorsárut szállító tehervonatokat. Az államvasutak vezérigazgatósága hosszabb idő óta foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a gyorsáruval közlekedő tehervonatokat a nyugati országokban kitűnően bevált automata-fékekkel szerelje fel. Ebben a kérdésben, amely rövidesen a megvalósulás stádiumába jut, mára konferenciára hívták össze a nagyobb vasúti állomások vezetőit és a CFR műszaki osztályának több képviselőjét.

A kolozsvári Mezőgazdasági Bank beolvastotta a Bethleni Takarékpénztárt és a Zsibó és Vidéke Takarékpénztárt. November 12-én szombaton délután zajlott le ifj. Beldi Kálmán elnöklése alatt, a Kolozsvári Takarékpénztár rt. rendkívüli közgyűlése. A közgyűlés kimondotta a Bethleni Takarékpénztár rt. és a Zsibó és Vidéke Takarékpénztár rt. pénzügyintézetekkel való egyesülését. Ezen intézkedések november 15-től kezdődőleg, mint a Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár rt. bethleni, illetve zsibói fiókjai fogják működésüket folytatni.

Solvejgs-Lied és az összes Grieg-dalok magas vagy mély hangra Lei **48**

Lepage zeneműosztály, Cluj

Egy férfi ruhára

való 142 cm. széles szövet, komplett hozzávalóval **1350 lei.**

Szabó Jenő divatruházában
C L U J

GRAMOFON és LEMEZ LEPAGE

Tőzsde

A piac lanyha és üzletlenn.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	szállat						
Zürich	3115-3125	—	—	49125	32	11012	—	65060	192850
Newyork	161-16150	51850	51855	2546	161	571	—	3375	—
London	787-789	252625	2526	12405	787	2782	—	16445	48728
Páris	635-640	203675	2036 1/2	—	634	2242 1/2	—	13255	39287
Milano	885-890	2817	2821	13850	883	3105	—	18280	54350
Prága	478-479	1537	1537 1/2	—	479	1692	—	—	296 1/2
Budapest	2830-2835	9082 1/2	9082 1/2	—	2840	—	—	591	—
Belgrád	—	913	913	—	284	1005 1/2	—	594150	176 1/2
Bukarest	—	321	321	1580	—	353 1/2	—	2095	6250
Varsó	—	5820	5820	—	1835	6405	—	37862	—
Bécs	2280-2285	7315	7315	—	2280	3055	—	47615	—
Berlin	3855-3860	12362	12365	—	3855	12617	—	80490	—

Száz lej arfolyama: Zürich (utó) 321, Páris 1580, Budapest 353 1/2, Bécs —, Prága 2095.

H. G. WELLS:
William Clissold
világa

Regény 2 kötetben. — A nagy angol író legértettebb munkája, a nyugodt világ-408 lei. Vásonba szemlélet tükrö. Ára füzve 408 lei. kötet 544 lei.

Azonnal szállítja LEPAGE, Cluj

Telefon 4-79

1 vég, 10 méter prima vászon 390

1 drb. hat személyes abrosz, hat szalvétával 295

1 drb. hat személyes fehér damaszt étkező abrosz 198

SZABÓ JENŐ
divatkülönlegességek nagyruházában
C L U J

Telefon 4-79

Neuhöfer-Richter műszer
LEPAGE-nál, Cluj

1 drb. alsó lepedő, prima minőségben 228
1 ingre való zefir, 3 méter .. 117
1 méter prima tennisz flanel.. 37

SZABÓ JENŐ
divatkülönlegességek nagyruházában, Cluj

LUX-SÖR
TURDA

Könyvkötők!

Prima és olcsó angolvászon gyárraktár LEPAGE-nál, Cluj

Staniol

és színes selyempapírok

Bernát papirosruházában, Cluj, Főter

A legszebb

Schumann-dalok 120

tenor szoprán, baritonnak, egy kötet Lei **120**
LEPAGE zenemű, CLUJ

Hétfő

ELI

di

120

100

110

100

120

100

1 m

Nag

Vas

délután

zések

a Hagg

A KAC

met igé

az a kö

gibbor

Ha a H

hogy a

lesz a

A vasúti

lesz. Ez

a progr

futballt

lehet. A

érdekes

biró fog

szőr ölti

két mec

Grigore

Ju

Feuchtv

n é m e

után

Sz

Á

férf

Nyerés

a lezajl

S.

= L

az 5452

S

= L

a 79202

S

= L

az 5507

S

= L

a 19846

a 96952

S

= L

az 62125

és még s

ny

Előnyös fizetési feltételek mellett nagy áreszállítás
Alexa WEISZ Elek
 divatáruházában, Str. R. Maria 14. (v. Deak Ferenc-u.)

Mutatványárak:

120 cm. széles Scheviot szövet 1 m... 185 L.	1 m. francia flanel 88 L.
100 cm. széles gyapju szövet 1 m. .. 195 L.	1 m. zephir, garantált szintartó 59 L.
110 cm. széles szövet 1 m. 90 L.	1 m. zephir, garantált szintartó 56 L.
100 cm. széles céna frottamin 1 m. .. 135 L.	Mosó árak métere 39 L.-től
120 cm. fehérnemű batiszt 1 m. 65 L.	6 személyes kávé garnitúra 295 L.-től
100 cm. széles brocat poupline 1 m. .. 190 L.	Fehérnemű vásznak 38 L.-től
1 m. flanel 39 L.	

Nagy raktár női és férfi szövetekben, selymekben, vásznakban és szőnyegekben
Előnyös fizetési feltételek

SPORT

Vasárnapi sportprogram. A vasárnap délutáni bajnoki program igen érdekes mérkőzéseket ígér. A városi pályán délután 1 órakor a Haggibbor és a Romania csapatai találkoznak. A KAC és a KMSC mérkőzése heves küzdelmet ígér, míg a Haggibbor szereplését kizárólag az a körülmény fogja eldönteni: tud-e a Haggibbor megfelelő gólképpert állítani kapujába. Ha a Haggibbor védelme megbízhatóbb lesz, hogy a csapat — Klein nélkül is — elég erős lesz a Romania rohamainak feltartóztatására. A vasutaspályán Universitatea—CFR mérkőzés lesz. Ez a meccs ígérkezik a legkeményebbnek a programon, mert mindkét együttes rámenős futballt játszik és az eredményt megjósolni nem lehet. A Haggibbor—Romania mérkőzés egyik érdekessége, hogy azt Nagy Lajos szövetségi bíró fogja vezetni, aki hosszú pauza után először ölti magára a futballbíró dresszét. A másik két meccs bírái Czinczár Imre és Seliceanu Grigore lesznek.

Jud Süss

Feuchtwangler óriási könyvsiker aratott német történeti regényét **320** leírt utánvétellel Lepage Cluj

Szörme mikádó L. 4000

Átmeneti kabátok
Bőrkabátok

Neumann M. Cluj
 férfi- és fiuruha-áruháza
 Főter 14.

Lemezek
 és
Gramofonok
Columbia

Engros | **H. Sufrin** | Engros
 Bucuresti, Labirint 77.

Kimutatás

a „Marpe Lanefes“ Egylet működésének 1927. év okt. hóról. Kiosztatott 800 ebéd, 207 liter tej, 14 liter bor. — reggeli és vacsora. **Bevételek:** 800 ebéd (a 50.—) lei 40,000.—. Tagdíjakból lei 17,765.—. Betegtek hozzájárulása 1300.—. Templomi és egyéb hozzájárulások lei 5048.—. Ebédek megváltása lei 1255.—. Adományok lei 900.—. Tartalékalapból (e havi tulkiadás) —. Összesen lei 66,268.—. **Kiadások:** Kiosztott ebédek értéke lei 40,000.—. Ételhordásért 5713.—. Igazg. költs. 600.—. Jutalékokra 5212.—. Konyhai kiadások és főzés 3191.—. Tejszámla városi betegeknek lei 1874. Segélyek városi betegeknek (ünnepekre hus és fűszer kiosztás) 9216.—. Egyenleg lei 462.—. Összesen lei 66,268.—. **Mózes Elek,** titkár. Neumann Mórné, elnök.

La Fée des neiges
arc-krém

BOTOT
 Használatával eléri, hogy arcára nem lesz fényes és bársonyosá válik, a pudert pedig az arcom megtartja.
 Vezérképviselő: B. Lax, Str. Batistei 14. Bucuresti

Gyümölestát

ősszel ültessen! Éghajlatunknak megfelelő gyümölestát és szőlőültványt legkiválóbb minőségben vásárolhat **TOTHPALUSI** és **TSAI** gyümölestát iskolájában, Targu-Mures. Árjegyzék ingyen

WIRTH zongorák

Angol és bécsi mechanikával. vadonatújak, továbbá rövid keresztburok, fémszerkezetű, kitűnő zongora **50,000** leiert sürgősen elado.

ROSENBERG zongorarakta CLUJ
 Calea Victoriei No 5

GARDONYI GEZA
műveinek

gyűjteményes kiadása:

Boldog halál szekerén	204
Zeta	136
Mi erősebb a halálnál	204
Láthatatlan ember	240
Amiket az utelirő elhallgat	136
Bibi	204
Fűzfalevel (költemények)	120
December	120
Április	120

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

Szine-java
könyvek.

elsőrendű tartalommal, szép kiállításban

meglepően olcsó áron.

Andai Ernő: Az álmok asszonya. — Szini Gyula: Homo doktor kísérlete. — Galopin: A vörös szandál. — Dominik: Atlantis feltámadása. — Dahl: Utazás egy házmesterfülke körül. — Mandelstam: Hollywood. — Fouchardiere: Ha nagyjaink visszatérnek. — Schnitzler A.: Hajnali mérkőzés. — Dupuymanuel: A sakkjátékos. — Toudeuze: Aki ellopta a golfáramot.

Egy-egy kötet ára (240—250 lapnyi terjedelemben) füzve **55** lej, izléses kötésben **88** lej.
 Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában.

Nyerés eredményeim

a lezajlott sorsjátékon:

S. 100.000
 = Lei 2 1/2 Milliő
 az 54524 sz. sorsjegyre

S. 50.000
 = Lei 1 1/4 Milliő
 a 79202 sz. sorsjegyre

S. 40.000
 = Lei 1 Milliő
 az 55074 sz. sorsjegyre

S. 30.000
 = Lei 750.000.—
 a 19846 sz. sorsjegyre
 a 96952 " " "

S. 10.000
 = Lei 250.000.—
 a 62125 sz. sorsjegyre
 és még számtalan nagy nyeresemény

Friedmann szerencsése kolosszális

Huszmillió leit

S. 750.000 — nyerhet ön egyetlen sorsjeggyel.
 A világ legkedvezőbb sorsjátéka.

100.000 sorsjegy — 50.000 nyeresemény.

Huzás (1. osztály) DeceMBER 28. és 30. 1927

Sorsjegyárak

	1/4	1/2	1/1
osztályonként	S. 8.— (Lei 200.—)	S. 16.— (Lei 400.—)	S. 32.— (Lei 800.—)

Rendeljen azonnal

A rendelés vétele után az eredeti sorsjegyet a hivatalos játéktérrel azonnal megküldjük önnek. Fizetés a sorsjegy kézhezvétele után. Megrendeléseket a következő címre kérünk:

Ludwig Friedmann
 Wien, I. Salzgries 12/11.

Az ország legdusabban felszerelt rövid-, nürnbergi-, diszmű- és **játékárú nagykereskedése.**

T. viszonteladók! Mielőtt

játékárú és karácsonyfadísz

szükségeiteket beszereznék, ne mulasszák el megtekinteni óriási választéku raktárainkat. — Tisztelettel:

Nussbaum Testvérek

Tárgu-Mureş - Marosvásárhely

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ Heti műsor

- Vasárnap 3-kor: Vig Özvegy. (Olcso helyárrakkal. Kolbay Ildikóval László Andorral Sorozatszám: 100.)
- Vasárnap 6-kor: Édenkert. (Ujdonság 6 odszor. Sorozatszám: 101.)
- Vasárnap 8³/₄-kor: Csókos asszony. (Kolbay Ildikóval, Mende Klárral, László Andorral, Ibász Aladárval Uj szereposztással. Napi bérlet 16. szám, C. Sorozatszám: 102.)
- Hétfő: Husvét hete. (Ujdonság először.) Utána Tudós nők. (Molière repriz. Première bérlet 14. szám. Sorozatszám: 103.)
- Kedd: Egy éj Velencében. (Operette-repriz új szereposztással 4-edszer: Kolbay Ildikóval, Mende Klárral, László Andorral. Napi bérlet 17. szám, A. Sorozatszám: 104.)
- Szerda: Szép Helena. (Napi bérlet 17. szám, B. Sorozatszám: 105.)
- Csütörtök: Broadway. (Képek az amerikai italcsempészés izgalmaiból. Ujdonság, először. Poór Lilivel, Táray Ferencel, Janovics Jenővel. Premier-bérlet 15. szám. Sorozatszám: 106.)
- Péntek: Broadway. (2-odszor. Napi-bérlet 17. szám, C. Sorozatszám: 107.)
- Szombat 3¹/₂-kor: Husvét-hete és Tudós-nők. (Hatodik ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárrakkal. Bevezető előadást tart: Dr. Kohányi Menyhért. Sorozatszám: 108.)
- Szombat 6¹/₂-kor: Broadway. (3-adzor. Napi-bérlet 18. szám, A. Sorozatszám: 109.)
- Vasárnap 2¹/₂-kor: Cirkuszhercegnő. (Olcso helyárrakkal: Kolbayval, Lászlóval, Ihással Sorozatszám: 110.)
- Vasárnap 6-kor: Broadway. (4-edszer. Sorozatszám: 111.)
- Vasárnap 8³/₄-kor: Boreza Amerikában. (Operette-ujdon-ság 6-odszor. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 112.)
- Hétfő: Broadway. (5-ödször. Napibérlet 18. szám, B. Sorozatszám: 113.)

Kottát bármilyet óhajt, azonnal megkaphatja legolcsóbban Király J. zeneműkereskedésében — Főter 15. szám

A színházi iroda közleményei

Broadway. Nagy estéje lesz csütörtökön a magyar színháznak. Amerika és Európa legnagyobb színházi szenzációját, a Broadwayt fogja bemutatni igen gondos előkészületek után. Előadási szám tekintetében a Broadway tartja a rekordot az egész világon. Newyorkban 2500-szor adták egyfolytában. Az amerikai italcsempészés színes és izgalmas képei elevenednek meg a Broadway-ban. A mese egy newyorki bérhelyiség öltözőjében történik, zene, táncok, énekek szövik keresztül a legizgalmasabb jeleneteket. Külön attrakció lesz az új kosztümök színes és változatos gazdasága. Az amerikai görlok a színpadon öltözködnek át a legfantasztikusabb ruhákba. A Broadway-ban van minden! Tragédia, dráma, vígjáték, operette revü. Az érdeklődés egy pillanatra sem lankad. A jövő hétnek öt estéjére van kitzúve a Broadway s a pénztár árusítja már mind az öt előadásra a jegyeket. A próbákat az igazgató vezeti s a főszerepeket Poór Lili, Petróczi Alice, Táray Ferenc, Marsi Gisi, Janovics Jenő, Ihász Aladár, Miklóssy Margit, Tóth Elek, Kiss Manyi, Kőszegi Margit, Mihályfy László, Kemény László, Selmezi Mihály, Révész fogják játszani.

Husvét hete és Tudós nők. Nagyon érdekes

premiérja lesz hétfőn este a magyar színháznak. Saule-cunak a Husvét hete című misztikus artisztikus izgalmas egyfelvonásos új darabja kertészre Poór Lilivel, Laczó Arankával, Tóth Elekkel, Kemény Lászlóval. Utána pedig Molière leghíresebb darabja a Tudós nők fog új betanulással színrekerülni.

Vége a kalapszezonnak! Az „IDEAL“-ba

elkésve érkezett 10.000 darab filz-, nyulszőr- és bársony-kalap minden elfogadható áron lesz elárulva. Reggel 8-1-ig, d. u. 3-7-ig. Reg. Ferd. 8. Átalakítás gyári áron.

Hölgyeim! A téli szezon most kezdődik nyulszőr és velour-ujdonságokkal. Ujból érkezett

5000 drb. Ára 200 lei, és a legdrágább

280 lei.

CARMEN

kalapszalón, Cluj, Cal. Victoriei 4. (Kossuth L.)

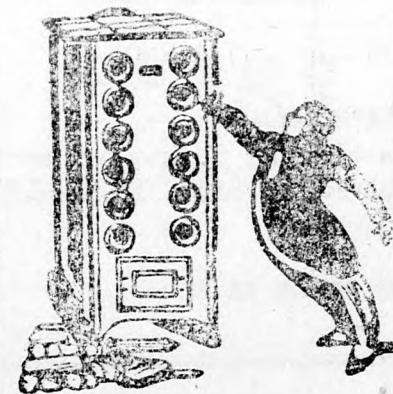
Gramofon-engros!

Polydor, Brunswick lemezek, — Polyphon gépek viszonteladónak előnyösen

LEPAGE-nál Cluj

Olcsobb lett a világhírű

Zephir-kályha

leggazdaságosabb fűtést
10 kgr. fával fűt egy órán át
24 80 m³ szobát

Kapható a vaskereskedésekben. Kérjen árajánlatot a gyártótól

Szántó Dezső és Fia

redőny- és kályhagyára, Oradea, Str. Marasesti 8. Acéllemezedőnyök Esslingeni faredőnyök a legjobb kivitelben

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Alíástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Oradeai libahuscsarnok

Ajánl frissen olvasztott libaszirt, bőrt, hájat, füstölthust a legolcsóbb napi árban. Háziasszony és viszonteladónak saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezze be. — Bernát Bertalan, Oradea, T. Vladimirescu 26.

Egy ruhára való

bársony 264

minden színben Lei
Szabó Jenő divatáruházában - Cluj

Orth. koser liba és kacs, libahus, háj, frissen olvasztott libaszir 120 lejért. — Füstölt hus állandóan kapható Ábrabánál, Timár-u. 2. szám.

Keresek szoba-kenyhas lakást, ahol istáló is van 5-6 tehén részére. Ügy-nőkök díjaztatnak. Cim: Fraternitas-nyomda, Str. Baron L. Pop 10.

Butor

legolcsóbban beszerezhető, hitelképeseknek részlet kedvezmény.

Klein I.
C. Reg. Ferdinand 69

Egy női ruhára való **L 165**
mintás szövet

Egy ruhára való **L 235**
kockás szövet

Szabó Jenő

divatáruházában, Cluj

Kiadó azonnal a belvárosban egy szép, kétágas, parkettes uccai butorozott szoba fűreészoba használatl, esetleg ellátással is. Cim a kiadóban.

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel, Strada Ratin (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.

Kötél, zsinag, ruhaszárító és gazdasági kötelekben állandó raktár. Ügyszintén

géphajtó- és csiga-köteleket

rendelésre készülnek Dávid és Szabó kötélgyártóknál. Cluj, Str. Macelarilor 8.

Crep de chin, minden színben 650

Legjobb minőségű tiszta selyem francia crep de chin 850

Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyáruházában, Cluj

Hunwald

Cluj, Str. Vlahuta (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszolda és tükrögyár. Táblatveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása. 1007

Két intelligens lány teljes ellátást kaphat. Ugyanott ebéd és vacsora havi 1500 leiért kapható. Cim a kiadóban.

Szerkesztőség hivatal és ny...

Cluj-Kolozsvár, Pop (Brassai-u.)

Telek Szek. és k... 9-77

Is. N. Sz. —

Egyes szám a... ezaron és vid... Zakerestben la

1927 novemb

Befe

Averesc

(Bucuresti) Kelet tudósító folytatta a buk tanukihallgat... rasztpárti ale... elmondja a j... tét és kijelen... annak, hogy... nyes uton m... lában nem ta... Vladescu

amelyben a... gyban fekvő... lenhet meg.

— Nem... írja Stirbey... vantul“ közö... vallomásából. Manoilescuna... Vagy elfoga... vetséget, vag... galommal ne... foglalkozni.

Mihalache volna a tanu... jelent meg. A... tartanak ama... azokat a tan... nem jelentek... pedig a kor...

Teodorea tanuk kihall... hozni. Ezzel... per valódi... a védők hiva... és ezért telj... hallgatása.

Otetelese elnökeknek jo... elővezetését, lem által k... lyozza. Kér... pert, amig a... tanu megérk...

Teodorea jelentése elle... a minisztere... a Manoilesc... királynak eg... höz, sohasem... az ügyés...

Mindenki k... a minisztere... tesitheti, ha... mását. A m... arról, hogy... a bíróság e... hogy

Cita Da mutatkoz

de a külüg... sége, amit... betegsége s...